

UNIWERSYTET
MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TORUNIU

Wydział Prawa i Administracji

Ochrona praw autorskich i praw pokrewnych w szkole wyższej

12.12.2022

Akademickie prawo zatrudnienia

Toruń, 5-7 grudnia 2022

Spis treści

- pojęcie „utworu” i przedmiotu „praw pokrewnych”
- treść praw autorskich i pokrewnych
- utwory pracownicze a prawa autorskie i pokrewne
- utwory w instytucjach naukowych
- regulaminy ochrony dóbr intelektualnych, możliwość komercjalizacji wyników badań
- utwory studentów i doktorantów a prawo autorskie
- *e-learning* w szkołach wyższych a prawo autorskie

Zagadnienia wstępne

Prawo własności intelektualnej:

- **Prawo autorskie** (m.in. Ochrona dzieł literackich, plastycznych, programów komputerowych, baz danych itp.) – ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych (1994), ustawa o ochronie baz danych (2001) i in.
- **Prawo własności przemysłowej** (ochrona wynalazków, w tym wynalazków biotechnologicznych, znaków towarowych, wzorów przemysłowych itp.) – ustawa - prawo własności przemysłowej (2000)
- **Prawo o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji** (m.in. Ochrona oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia, ochrona przed naruszeniem tajemnicy przedsiębiorstwa, tzw. niewolniczym naśladownictwem towarów itp.) – ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (1993)
- + prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 148 – 159)

Zagadnienia wstępne

→ pojęcie „utworu” i przedmiotu „praw pokrewnych”

Art.1 pr. aut.: „utworem” jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiejkolwiek postaci, niezależnie od wartości lub przeznaczenia

„działalność twórcza” (→ człowiek → wyłączenie ochrony elementów przyrody itp.)

„o indywidualnym charakterze”

- *Ocena ad casum*
- *Możliwość twórczości równoległej*

Dla uznania danego rezultatu pracy intelektualnej za „utwór” nie mają znaczenia:

- Wola stworzenia „utworu”
- Wysiłek twórczy – możliwość przypadku
- Nakład finansowy, organizacyjny itp. (wyj.: *sui generis* ochrona baz danych – ustawa z 2001 r).
- Wartość i przeznaczenie dzieła oraz sposób jego wyrażenia
- Fakt ukończenia dzieła (art. 1 ust. 3)
- Wiek
- Zdolność do czynności prawnych twórcy/-ów
- Sprzeczność dzieła z prawem (?)

Ale: istnieje katalog wyłączeń spod ochrony (art. 1 ust. 2(1) oraz art. 4 pr.aut.)

→ Ochroną objęty może być wyłącznie **sposób wyrażenia**

Nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne → **brak ochrony pomysłu, idei, stylu, metody badawczej, hipotezy itp.; brak ochrony m.in. urzędowych materiałów, znaków, symboli, opisów patentowych**

Kategorie utworów – art. 1 pr. aut. (charakter przykładowy)

- literackie
- Naukowe
- Kartograficzne
- Fotograficzne
- Architekt. I architekt.-urbanist.
- Dokumentacja techniczna
- Programy komputerowe
- I wiele innych

Samodzielną kategorią jest OPRACOWANIE cudzego utworu

3 kategorie utworów (wg kryterium czerpania z cudzej twórczości):

1. Utwór w pełni **samoistny**, nieinspirowany
2. Utwór samoistny, ale **inspirowany**
3. Utwór niesamoistny, będący **opracowaniem** cudzego utworu
(+ dzieło z zapożyczeniami ≠ 2, 3)

Art. 2. pr.aut. zasady ochrony opracowania (np. tłumaczenie, adaptacja, przeróbka, aranżacja muzyczna):

- ochrona jako „utworu” (twórczy, indywidualny, ustalony)
 - sporządzenie (zaczerpnienie elem. twórczych z oryginału i dokonanie przeróbki itp.) nie wymaga zgody uprawnionego [wyj.: baza danych]
 - nie ma znaczenia wartość, przeznaczenie, sposób wyrażenia
 - **ZGODA uprawnionego na rozporządzanie i korzystanie z opracowania** (jeśli czas ochrony jeszcze nie upłynął) - **uprawnienie o char. majątkowym**
- 7 art. 2 ust. 5 (prawo do autorstwa oryginału)

Samodzielną kategorią są zbiory, wybory, antologie, bazy danych itp. (art. 3 pr.aut.)

Ochrona (jeśli spełniają cechy „utworu”) ze względu na twórczy wybór, układ, zestawienie *[bez uszczerbku dla praw do wykorzystanych utworów]*

- Dodatkowo: możliwość *sui generis* ochrony baz danych (2001)

Elementy bazy danych (utwory lub elementy nie objęte ochroną autorsko-prawną)

Przykłady

Pewne zbiory, bazy itd. nie korzystają z ochrony

- np. zbiór oczywisty
- Np. baza wyczerpująca

→ Są to inne prawa na dobrach niematerialnych, podobne do praw autorskich

np. artystyczne wykonania, prawa do nadań

Stosuje się do nich wiele przepisów dot. utworu (m.in. dot. praw pracowniczych, umów, środków ochrony itp., dozwolonego użytku)

Oprócz praw do artyst. wykon. prawa pokrewne przyznają uprawnionemu określone prawa majątkowe (ich dysponentem może być więc pracodawca twórcy np. nadania)

Treść praw autorskich: prawa osobiste i majątkowe

PRAWA OSOBISTE: art. 16 pr. aut.

Chronią *wieź twórcy z utworem*

Nieograniczone w czasie

Niezbywalne

Nie podlegające zrzeczeniu się

Przysługują twórcy/współtwórcom (z ustawy → nie mogą przysługiwać nikomu innemu, nawet pracodawcy!)

- **Prawo do autorstwa utworu i prawo do oznaczenia utworu swoim nazwiskiem lub pseudonimem albo do udostępniania go anonimowo**
 - + art. 8 ust. 3
 - Naruszenie tego prawa może stanowić plagiat *sensu stricto* lub inne naruszenie
- **Prawo do nienaruszalności treści i formy utworu oraz jego rzetelnego wykorzystania (*prawo do integralności*)**
 - *Ochrona nie jest ograniczona do elementów twórczych. Charakter względny: art. 49 ust. 2. Nie dot. programów komputerowych*
- **Prawo decydowania o pierwszym udostępnieniu utworu publiczności**
 - Charakter wyraźny lub dorozumiany. Może być ograniczone (np. gdy chodzi o dzieło będące wynalazkiem posiadającym tzw. zdolność patentową; inne przypadki). Nie dot. programów komp.
- **Prawo do nadzoru nad sposobem korzystania z dzieła. *Nie dot. programów komputerowych***
- *Inne (prawo wycofania z obrotu, prawo dostępu do dzieła)*

- **Istota:** dają uprawnionemu *możliwość czerpania korzyści majątkowych związanych z udostępnianiem utworu innym osobom*
- **Zasada:** przysługują twórcy (oraz następcom prawnym)
 - **Wyjątki:** przewidziane w ustawie (np. pracodawca, producent, wydawca, instytucja naukowa)
- **Brak wyjątków od zasady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* [nie można przenieść na drugiego więcej praw niż się posiada]**
- Ich treść jest ograniczona w drodze tzw. *licencji ustawowych* [różne formy dozwolonego użytku]
- Uprawnienia częściowe to tzw. pola eksploatacji (art. 50 pr.aut.), a więc prawo decydowania o sposobach udostępniania utworu
 - ich wyodrębnienie ma znaczenie dla umów (art. 41, art. 45 pr.aut.)

POLA EKSPLOATACJI można podzielić na 3 grupy:

I. PRAWO DO KORZYSTANIA Z UTWORU

- I. Prawo do utrwalania i zwielokrotniania określoną techniką

II. PRAWO DO ROZPOWSZECHNIANIA UTWORU (+ art. 6)

- I. Wprowadzenie do obrotu
- II. Użyczenie, najem oryginału/egzemplarzy utworu

III. INNE POLA EKSPLOATACJI

- I. Publiczne wykonanie i odtworzenie (bez udostępniania nośnika)
- II. Prawo wystawienia (+art. 32 ust. 1, 33)
- III. Prawo do wyświetlania
- IV. Nadanie radiowe i telewizyjne (nadanie i reemisja)
- V. Publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy miał do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym

Zasada: twórca (osoba fizyczna) – nabywa prawa autorskie PIERWOTNIE

- Wyjątki: podmiot uprawniony *ex lege* (np. wydawca, producent, pracodawca) – **nabycie pierwotne lub pochodne**

Nabycie:

- Pierwotne
- Pochodne (*ex lege* lub na podstawie czynności prawnej *inter vivos* lub *mortis causa*)

Utwór a *corpus mechanicum* [nośnik materialny, np. karta pamięci]

- Art. 52 pr. aut.
- Z reguły właścicielem nośnika jest twórca (wyj. umowa, utwór pracowniczy)

Domniemanie z art. 8 pr. aut. (podobnie: art. 15)

- Prawo autorskie przysługuje twórcy, o ile ustawa nie stanowi inaczej (**dot. praw majątkowych; prawa osobiste przysługują ZAWSZE twórcy/-om**)
- Twórcą jest osoba, której nazwisko lub pseudonim w tym charakterze uwidoczniono na egzemplarzach utworu lub podano do publicznej wiadomości w jakikolwiek inny sposób w związku z rozpowszechnianiem utworu
- Jeśli twórca nie ujawnił swojego autorstwa w wykonywaniu prawa autorskiego zastępuje go producent lub wydawca, a w razie jego braku – właściwa organizacja zbiorowego zarządzania prawami autorskimi

- Współtwórcom przysługuje prawo autorskie majątkowe wspólnie
 - *Prawa osobiste: charakter niepodzielny*
- **Domniemywa się, że wielkości udziałów są równe**
- Prawa współtwórców
 - do całości dzieła (niepodzielne)
 - do poszczególnych UDZIAŁÓW
- Do wykonywania prawa autorskiego do całości utworu potrzebna jest zgoda wszystkich współtwórców
- **Każdy ze współtwórców może wykonywać prawo autorskie do swojej części mającej samodzielne znaczenie**, bez uszczerbku dla praw pozostałych współtwórców [dzieła łączne i rozłączne]
- Każdy ze współtwórców może **dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia prawa autorskiego do całości** utworu. Uzyskane świadczenie przypada współtwórcom stosownie do wielkości ich udziałów
- Do autorskich praw majątkowych przysługujących współtwórcom stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego o współwłasności w częściach ułamkowych

Art. 12. 1. Jeżeli ustawa lub umowa o pracę nie stanowią inaczej, **pracodawca**, którego **pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy**, nabywa z chwilą przyjęcia utworu autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę i zgodnego zamiaru stron.

2. Jeżeli pracodawca, w okresie dwóch lat od daty przyjęcia utworu, nie przystąpi do rozpowszechniania utworu przeznaczonego w umowie o pracę do rozpowszechnienia, twórca może wyznaczyć pracodawcy na piśmie odpowiedni termin na rozpowszechnienie utworu z tym skutkiem, że po jego bezskutecznym upływie prawa uzyskane przez pracodawcę wraz z własnością przedmiotu, na którym utwór utrwalono, powracają do twórcy, chyba że umowa stanowi inaczej. Strony mogą określić inny termin na przystąpienie do rozpowszechniania utworu.

3. Jeżeli umowa o pracę nie stanowi inaczej, z chwilą przyjęcia utworu pracodawca nabywa własność przedmiotu, na którym utwór utrwalono.

Art. 13. Jeżeli pracodawca nie zawiadomi twórcy w terminie sześciu miesięcy od dostarczenia utworu o jego nieprzyjęciu lub uzależnieniu przyjęcia od dokonania określonych zmian w wyznaczonym w tym celu odpowiednim terminie, uważa się, że utwór został przyjęty bez zastrzeżeń. Strony mogą określić inny termin.

**** uwaga: gdy utwór czy prawo pokrewne powstało na podstawie umowy cyw.-pr., to umowa określa „podział” praw majątkowych między strony*

Art. 14. 1. Jeżeli w umowie o pracę nie postanowiono inaczej, **instytucji naukowej przysługuje pierwszeństwo opublikowania utworu naukowego pracownika, który stworzył ten utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy. Twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.** Pierwszeństwo opublikowania wygasa, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dostarczenia utworu nie zawarto z twórcą umowy o wydanie utworu albo jeżeli w okresie dwóch lat od daty jego przyjęcia utwór nie został opublikowany.

2. Instytucja naukowa może, bez odrębnego wynagrodzenia, korzystać z materiału naukowego zawartego w utworze, o którym mowa w ust. 1, oraz udostępniać ten utwór osobom trzecim, jeżeli to wynika z uzgodnionego przeznaczenia utworu lub zostało postanowione w umowie.

+ zgodnie z przepisami ustawy o szkoln. wyższym i nauce uczelnie tworzą regulaminy ochrony dóbr intelektualnych powstałych w ramach stosunku pracy i dotyczące zasad ich komercjalizacji

1. Uczelni przysługuje pierwszeństwo w opublikowaniu pracy dyplomowej studenta. Jeżeli uczelnia nie opublikowała pracy dyplomowej w terminie **6 miesięcy od dnia jej obrony**, autor może ją opublikować, chyba że praca jest częścią utworu zbiorowego.
2. Podmiot, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 i 619), może korzystać bez wynagrodzenia i bez konieczności uzyskania zgody autora z utworu stworzonego przez studenta lub osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora w wyniku wykonywania obowiązków związanych z odbywaniem studiów lub przygotowywaniem rozprawy doktorskiej, udostępniać utwór ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz korzystać z utworów znajdujących się w prowadzonych przez niego bazach danych, w celu sprawdzania z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego.
3. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki może korzystać z prac dyplomowych i rozpraw doktorskich znajdujących się w prowadzonych przez niego bazach danych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego utrzymania i rozwoju tych baz oraz współpracujących z nimi systemów informatycznych.

Istota: przepisy pozwalają na pewne formy korzystania z cudzych dzieł (będących także wykonywania obowiązków pracowniczych czy powstałych na podstawie wykonywania umowy cywilnoprawnej), bez konieczności zawierania umowy i co do zasady nieodpłatnie

Są uregulowane przez przepisy wyjątkowe, a więc nie można ich poddawać interpretacji rozszerzającej

1. Bez zezwolenia twórcy wolno nieodpłatnie korzystać z już rozpowszechnionego utworu w zakresie własnego użytku osobistego. Przepis ten nie upoważnia do budowania według cudzego utworu architektonicznego i architektoniczno-urbanistycznego oraz do korzystania z elektronicznych baz danych spełniających cechy utworu, chyba że dotyczy to własnego użytku naukowego niezwiązanego z celem zarobkowym.
2. Zakres własnego użytku osobistego obejmuje korzystanie z pojedynczych egzemplarzy utworów przez krąg osób pozostających w związku osobistym, w szczególności pokrewieństwa, powinowactwa lub stosunku towarzyskiego.

[nie dot. progr.komput. oraz elektr. baz danych (z wyj.)]

Art. 27. 1. Instytucje oświatowe oraz podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów.

2. W przypadku publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym korzystanie, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone wyłącznie dla ograniczonego kręgu osób uczących się, nauczających lub prowadzących badania naukowe, zidentyfikowanych przez podmioty wymienione w ust. 1.

Art. 27(1) . 1. Wolno w celach dydaktycznych i naukowych zamieszczać rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów w podręcznikach, wypisach i antologiach. 2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.

Art. 29. Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

Art. 29(1) . Wolno korzystać z utworów na potrzeby parodii, pastiszu lub karykatury, w zakresie uzasadnionym prawami tych gatunków twórczości.

Art. 29(2) . Wolno w sposób niezamierzony włączyć utwór do innego utworu, o ile włączony utwór nie ma znaczenia dla utworu, do którego został włączony.

Art. 28. 1. Instytucje oświatowe, uczelnie, instytuty badawcze prowadzące działalność, o której mowa w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1383), instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk prowadzące działalność, o której mowa w art. 50 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796), biblioteki, muzea oraz archiwa mogą:

1. użyczać, w zakresie swoich zadań statutowych, egzemplarze utworów rozpowszechnionych,
2. zwielokrotniać utwory znajdujące się we własnych zbiorach w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony tych zbiorów, 3) udostępniać zbiory dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek – jeżeli czynności te nie są dokonywane w celu osiągnięcia bezpośredniej lub pośredniej korzyści majątkowej.

2. Zwielokrotnianie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie może prowadzić do zwiększenia liczby egzemplarzy utworów i powiększenia zbiorów, odpowiednio udzielanych i udostępnianych na podstawie ust. 1 pkt 1 i 3.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli udostępnianie w określony w nim sposób odbywa się na podstawie uprzednio zawartej umowy z uprawnionym.

4. Z tytułu udzielenia egzemplarzy utworów wyrażonych słowem, powstałych lub opublikowanych w języku polskim w formie drukowanej, przez biblioteki publiczne w rozumieniu ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2019 r. poz. 1479), zwane dalej „bibliotekami publicznymi”, przysługuje wynagrodzenie określone i wypłacane na zasadach określonych w oddziale 4.

5. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, przysługuje po spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 352 ust. 1:

- 1) twórcy utworu wyrażonego słowem, powstałego i opublikowanego w języku polskim;
- 2) 2) tłumaczowi na język polski utworu wyrażonego słowem, powstałego w języku obcym i opublikowanego w języku polskim;
- 3) współtwórcy utworu, o którym mowa w pkt 1, którego wkład jest utworem plastycznym lub fotograficznym;
- 4) wydawcy utworu wyrażonego słowem i opublikowanego w języku polskim.

6. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 4, nie przysługuje za udzielenie egzemplarza utworu w celu korzystania z niego wyłącznie na terenie ~~29~~ biblioteki publicznej.

7. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do udzielenia egzemplarza przez Bibliotekę Narodową.

E-learning a prawo autorskie

Istotny jest przede wszystkim art. 27 pr.aut.

1. Instytucje oświatowe oraz podmioty, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2 i 4–8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mogą na potrzeby zilustrowania treści przekazywanych w celach dydaktycznych lub w celu prowadzenia działalności naukowej korzystać z rozpowszechnionych utworów w oryginale i w tłumaczeniu oraz zwielokrotniać w tym celu rozpowszechnione drobne utwory lub fragmenty większych utworów.

2. **W przypadku publicznego udostępniania utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym korzystanie, o którym mowa w ust. 1, jest dozwolone wyłącznie dla ograniczonego kręgu osób uczących się, nauczających lub prowadzących badania naukowe, zidentyfikowanych przez podmioty wymienione w ust. 1.**

Art. 34 pr. aut.: korzystając z cudzego utworu należy *w miarę możliwości* oznaczyć jego autora oraz

podać źródło

Całość tych przepisów można rozumieć w ten sposób, że **korzystanie z cudzych utworów** (np. na potrzeby przygotowanego wykładu, prezentacji itp.) **służy wyłącznie zilustrowaniu w ramach nauczania, ma miejsce w sposób uzasadniony celem nauczania oraz wiąże się z podaniem źródła, z którego dany utwór pochodzi oraz oznaczeniem twórcy** (jeśli jest to możliwe)

→ Ta forma dozwolonego użytku dotyczy wszystkich kategorii utworów *[z wyjątkiem programów komputerowych (zob. art. 77 pr.aut.)]* oraz praw pokrewnych (art. 100 pr. aut.); przykładowo może chodzić o nagranie przedstawienia teatralnego czy nagranie koncertu i jego wykorzystanie w nauczaniu – np. poprzez umieszczenie linku na stronie [www/prezentacji](#)).

Przedmiotem dozwolonego użytku dla uczelni są utwory rozpowszechnione, a więc dostępne publicznie za zgodą twórcy (art. 6 pr. aut.)

- mogą to być np. fragmenty podręcznika, zdjęcia, utwory plastyczne, multimedialne itp., dostępne w różnej formie (np. drukowanej, audio-wideo lub *on-line*)
- **Ważne jest, aby materiały udostępniane Studentom, pochodziły z legalnego źródła**

Przykład: można podać link do artykułu, *znajdującego się na stronie czasopisma* czy np. *zeskanować fragment prywatnego egzemplarza książki lub np. wypożyczonej z biblioteki*

*** korzystanie w oryginale lub tłumaczeniu

*** korzystanie: w dowolny sposób (np. odtworzenie, wyświetlenie)

*** niekiedy nawet całego utworu (np. pokaz filmu ze strony www w czasie wykładu/czy „osadzonego” w prezentacji)

Istotny jest CEL wykorzystania cudzego utworu: zgodnie z treścią art. 27 pr. aut wykorzystanie danego utworu musi być tematycznie uzasadnione dydaktyką (a więc np. wyświetlane zdjęcie musi być związane z tematem wykładu)

wykorzystany utwór ma zatem wzbogacać przekazywane przez Prowadzącego treści, a nie zastępować jego wkładu. Innymi słowy nie jest dopuszczalne np. wyświetlenie filmu zamiast odbycia zajęć

Oprócz KORZYSTANIA dopuszczalne jest także ZWIELOKROTNIANIE

Zwielokrotnianie to sporządzenie kopii (dowolną techniką). Dotyczy: **drobnych utworów** lub **fragmentów utworów (większych)**

→ ale w taki sposób , *aby łącznie nie doszło do umożliwienia Uczestnikom zapoznania się z całym większym dziełem (np. podręcznikiem)*

Zakres wykorzystanego (np. zeskanowanego) fragmentu/-ów powinien być wyznaczony celem dydaktycznym, który ma być osiągnięty

Przykład: nie jest możliwe „podzielenie” skanu podręcznika na części umieszczane w kolejnych modułach kursu on-line czy np. w kolejnych mailach, dzięki czemu Studenci *de facto* otrzymają całość.

„Zwielokrotnienie” na potrzeby e-learningu oznacza np. wykonanie skanu fragmentu artykułu/podręcznika itp., wykonanie skanu/kopii cyfrowej zdjęcia, obrazu, wiersza

Taka kopia utworu drobnego lub fragmentu większego może być udostępniona np. na platformie Moodle, w chmurze, wysłana email, umieszczona w grupie na MS Teams itd.

Udostępnienie powinno jednak dotyczyć tylko członków danej grupy zajęciowej (zob. niżej)

- materiały nie mogą być dostępne dla osób trzecich
- materiały powinny być dostępne tylko w czasie niezbędnym do realizacji cyklu dydaktycznego (a więc np. do końca semestru)

Korzystanie z utworów on-line (art. 27 ust. 2 pr. aut.): ograniczone do kręgu osób uczących się, nauczających, zidentyfikowanych przez uczelnię. Oznacza to, że np. kurs na Moodle musi być dostępny tylko dla zalogowanych Uczestników – członków np. grupy wykładowej, seminaryjnej, ćwiczeniowej itp.

Status materiałów przygotowywanych przez Pracowników/Doktorantów

Mogą być „utworami” itp. (np. nagrania, prezentacje, wykresy, rysunki)

- Wówczas prawa generalnie przysługują Autorowi/Autorom
 - Ale: część praw może mieć UMK (jako Pracodawca), o ile tak stanowi umowa
 - Regulaminy IP – zasadą jest, że prawa do materiałów dydaktycznych, w tym *e-learninogowych* przysługują ich Twórcy

Studenci mogą je wykorzystywać wyłącznie w celu osobistym (własnej nauki, pisania pracy dyplomowej itp.) w ramach tzw. dozwolonego użytku osobistego (art. 23 pr. aut.), bez prawa dalszego rozpowszechniania. Mogą je natomiast udostępnić osobom, z którymi pozostają w związku osobistym, w szczególności w stosunku towarzyskim (a więc np. przyjaciołom, członkom rodziny).

Innymi słowy, skoro Studenci mogą robić notatki z zajęć, mogą sobie także skopiować (np. na pulpit komputera) plik umieszczony na Moodle/przesłany mailem/umieszczony w tzw. chmurze. Mogą również np. plik udostępniony przez wykładowcę przesłać mailem najbliższemu koledze. Jeśli będą odnosić się do zajęć np. w pracy zaliczeniowej, powinni to zacytować, oznaczając Autora.

UMOWY w zakresie praw autorskich

- Umowa przenosząca autorskie prawa majątkowe
- Umowa licencyjna
- Umowa mieszana
- Zasady wspólne
 - Obowiązek szczegółowego określenia pól eksploatacji (art. 41 pr. aut.)
 - Domniemanie odpłatności (art. 43)
 - Domn. za każde pole eksploatacji
 - Wynagrodzenie
 - Procentowe, ryczałtowe, mieszane, okresowe
- Odpowiedzialność za „usterki” i wady prawne utworu (a. 55)

UMOWA PRZENOSZĄCA AUTORSKIE PRAWA MAJĄTKOWE

- rozporządzenie prawami musi wyraźnie wynikać z umowy
 - Jeśli nie: domniemanie licencji
- Konieczność określenia przedmiotu umowy
- Forma:
 - pisemna *pod rygorem nieważności*
- Charakter konsensualny
 - Przejście praw: z reguły w momencie przyjęcia utworu
- Z reguły za wynagrodzeniem
- art. 46 – prawo zależne: zasada: zostaje przy zbywcy

UMOWA LICENCYJNA

- **ZWYKŁA (niewyłączna)**

- Domniemanie licencji niewyłącznej (a. 67 ust. 2)
- Forma: dowolna

- **WYŁĄCZNA**

- a. 67 ust. 2
- Forma: pisemna *pod rygorem nieważności*

- Możliwość udzielenia **sublicencji**, gdy tak stanowi licencja

- W zakresie zawartego w niej upoważnienia

- **Czas**

- domniemanie: 5 lat

- **Zasięg terytorialny**

- domniemanie: terytorium, gdzie licencjobiorca ma siedzibę/m-ce zamieszkania

Dziękuję za uwagę 😊

walachowska@umk.pl